

Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca voorjaar 2012

Per 1 juli 2008 is binnen de horeca, sport-, en kunst- en cultuursector het rookverbod ingevoerd. Daarnaast is besloten dat behalve werkgevers in de horeca ook ondernemers in de horeca zonder personeel hun zaak rookvrij moeten maken. In het regeerakkoord van VVD en CDA (september 2010) is overeengekomen het rookverbod te versoepelen. Er is een uitzondering gecreëerd voor de kleine cafés zonder personeel. De cafés die onder de uitzondering vallen moeten verder aan een aantal criteria voldoen. Zij dienen te beschikken over één horecalokaliteit, de vloeroppervlakte van deze ene horecalokaliteit moet kleiner zijn dan 70m² en de bedrijfsactiviteit moet vrijwel uitsluitend bestaan uit het verstrekken van alcoholhoudende drank. Cafés die aan de uitzonderingscriteria voldoen en het roken toelaten, zijn tevens wettelijk verplicht om bij de ingang aan te duiden dat zij een rookcafé zijn. Bij alle horecagelegenheden waar het rookverbod blijft gelden handhaaft de NVWA het rookverbod intensief.

Onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL heeft in opdracht van de NVWA, vanaf december 2008/begin januari 2009 negen kwartaalmetingen uitgevoerd naar het naleefniveau (laatste meting december 2010/januari 2011). Per kwartaal zijn ruim 600 aselect gekozen horecagelegenheden geobserveerd in 25 geselecteerde gemeenten die een goede dwarsdoorsnede van Nederland vormen. Hierbij is een verdeling toegepast over de volgende zes horecacategorieën: café en discotheek; restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie. Uit de cijfers van de eerste negen kwartaalmetingen blijkt dat de laatste vijf horecacategorieën een hoog naleefniveau hebben. Om die reden is de frequentie van de metingen in deze sectoren (restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie) verlaagd en wordt de naleving van deze sectoren eens per jaar in het najaar geïnventariseerd. De meting van alle hoofdcategorieën wordt de totaalmeting genoemd, waarvan in het najaar verslag wordt gedaan.

Bij de hoofdcategorie cafés en discotheken, waar de naleving nog slecht is, wordt twee keer per jaar de naleving gemeten; in het voorjaar en het najaar. Dit wordt de deelmeting genoemd. Bij deze meting worden in totaal 400 observaties verricht, verdeeld over vier subcategorieën, te weten: 100 discotheken; 100 eetcafés; 100 cafés die niet onder de uitzondering vallen; en 100 cafés die wel onder de uitzondering vallen. In maart/april 2012 is de voorjaarmeting 2012 uitgevoerd.

In deze factsheet worden de resultaten van de deelvoorjaarmeting 2012 weergegeven. In paragraaf 1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de discotheken, eetcafés, cafés die niet onder de uitzondering vallen en cafés die wel onder de uitzondering vallen in het voorjaar van 2012. Deze resultaten worden vergeleken met de deelvoorjaar- en deelnaarmeting 2011. In paragraaf 2 wordt daar waar mogelijk een vergelijking gemaakt met de totaalmetingen voorjaarmeting 2009 en najaarmeting 2011. Voor de vergelijking zijn van deze metingen de resultaten van de hoofdcategorie café en discotheek samengenomen (in totaal een vergelijkbare steekproef van 100 per meting).

1. Resultaten voorjaarmeting 2012 per subcategorie

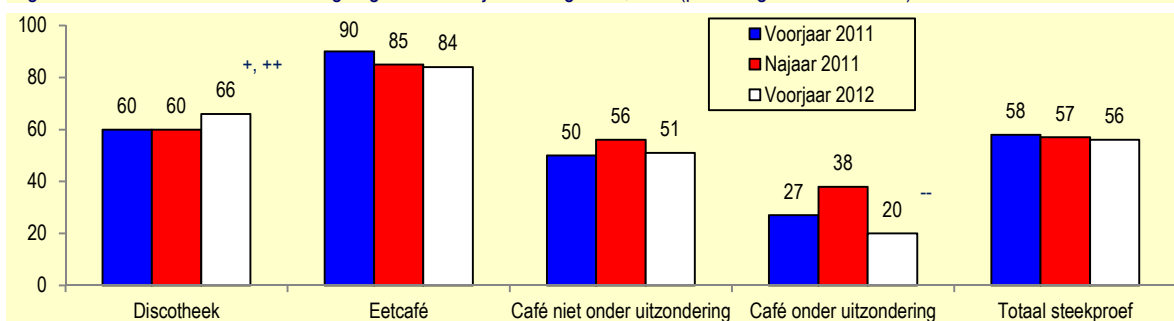
In deze paragraaf worden de resultaten van de (deel)voor- en najaarmeting 2011 en de (deel)voorjaarmeting 2012 voor de vier subcategorieën (discotheken, eetcafés, cafés niet onder de uitzondering, cafés onder de uitzondering¹) afzonderlijk weergegeven. Daarnaast zijn ter vergelijking voor de drie metingen steekproeven getrokken van 100 gelegenheden uit de subcategorieën discotheken, eetcafés en cafés die niet onder de uitzondering vallen. Dit wordt weergegeven als 'Totaal steekproef'.

Aanwezigheid rokers en asbakken

Tijdens de observaties is gekeken of er wordt gerookt en of er asbakken op de tafels of op de bar staan. In alle drie de metingen zijn het voornamelijk de eetcafés waar geen rokers aanwezig zijn (voorjaar 2011: 90%; najaar 2011: 85%; voorjaar 2012: 84%, figuur 1). Bij de discotheken en de cafés die niet onder de uitzondering vallen zijn in het voorjaar van 2012 bij respectievelijk 66% en 51% geen rokers aanwezig. Bij de discotheken is er sprake van een stijgend percentage van bedrijven zonder rokers ten opzichte van de voorgaande metingen in het voor- en najaar van 2011. De cafés die onder de uitzondering vallen, en waar roken wordt toegestaan mits zij dit aanduiden, maken veelal gebruik van deze uitzonderingspositie. Bij 80% van deze cafés wordt tijdens het voorjaar van 2012 gerookt op moment van observatie, tijdens de vorige meting in het najaar van 2011 lag dit met 62% significant lager. De Totaal steekproef laat zien dat de afwezigheid van rokers vergeleken met het voorjaar en najaar van 2011 op hetzelfde niveau is gebleven. Bij alle drie de metingen zijn bij ruim de helft van de gelegenheden geen rokers aanwezig: 56% in het voorjaar van 2012, 57% in het najaar van 2011 en 58% in het voorjaar van 2011.

¹ Voor het bepalen van uitzonderingscafés is een bestand verkregen van de NVWA met alle horecagelegenheden die beschikken over een actieve drank- en horecaverunning. Met behulp van dit bestand zijn cafés met één lokaliteit <70m² geselecteerd. Vervolgens is tijdens het observeren nagegaan of het café met name op drankverstrekking is gericht en hoeveel personen werkzaam zijn in het café.

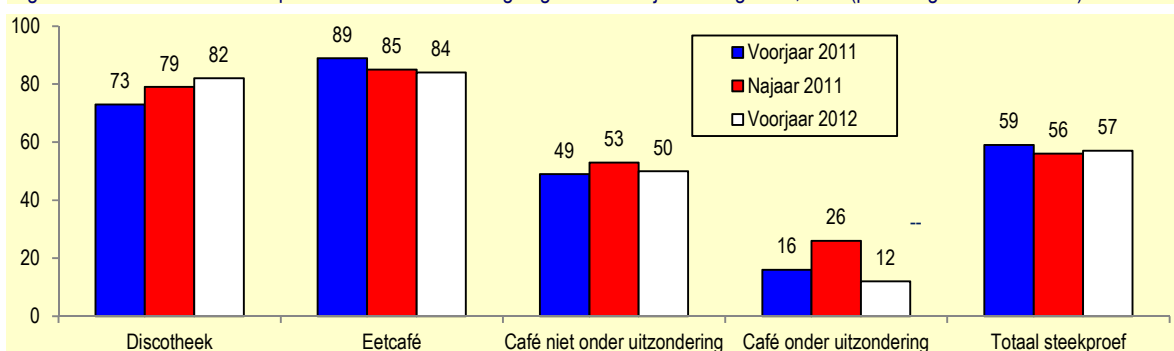
Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid voorjaarmeting 2012, in % (per categorie: n=100-104)

+ Significante stijging tussen meting voorjaar 2011 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$; ++ significante stijging tussen meting najaar 2011 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$; -- significante daling tussen meting najaar 2011 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$.

Het zijn in de drie metingen ook met name eetcafés waarbij geen asbakken op tafels/bar zijn geobserveerd (respectievelijk 89%, 85% en 84%, figuur 2). Bij cafés die onder de uitzondering vallen is de afwezigheid van asbakken op de tafels/bar gering; tussen najaar 2011 en voorjaar 2012 is dit percentage zelfs gedaald van 26% naar 12%.

Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid voorjaarmeting 2012, in % (per categorie: n=100-104)

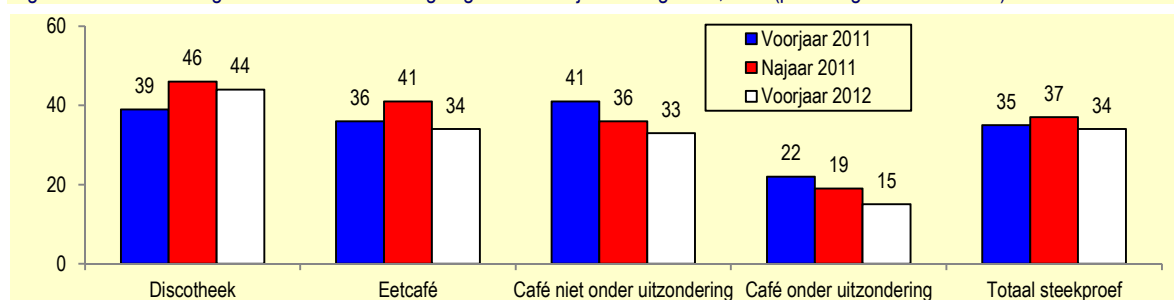
-- Significante daling tussen meting najaar 2011 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$.

De Totaal steekproef laat zien dat bij ruim de helft van de gelegenheden geen asbakken op de tafels/bar aanwezig zijn (voorjaar 2012: 57%; najaar 2011: 56%; voorjaar 2011: 59%).

Aanduiding

Tijdens de metingen is ook gekeken of het rookverbod in de horecagelegenheden wordt aangeduid. Het aanduiden is één van de maatregelen die bijdraagt tot een goed rookbeleid en is sinds het nieuwe Besluit Uitvoering rookvrije werkplek, horeca en andere ruimten van kracht is, verplicht voor alle horecagelegenheden waar niet gerookt mag worden.

Figuur 3 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid voorjaarmeting 2012, in % (per categorie: n=100-104)

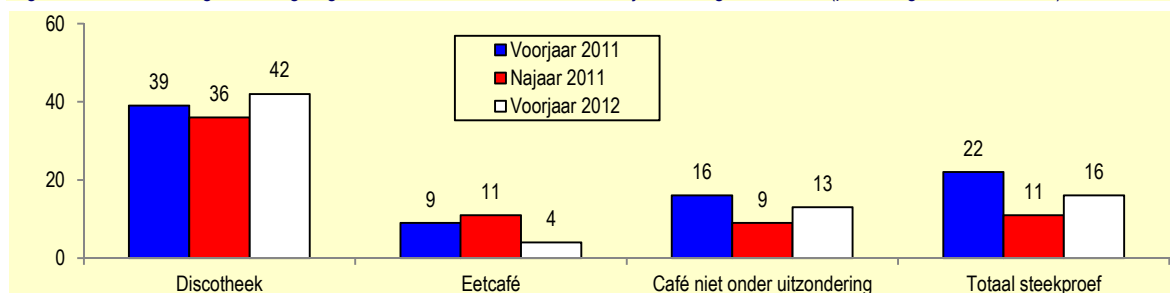
Van de discotheken heeft ruim twee vijfde (44%) van de gelegenheden in het voorjaar van 2012 een aanduiding van het rookverbod (figuur 3). Bij eetcafés en cafés die niet onder de uitzondering vallen is bij één derde (respectievelijk 34% en 33%) een aanduiding van het rookverbod aanwezig. Dit geldt tevens voor één derde van de Totaal steekproef (34%). Cafés die onder de uitzondering vallen hebben minder vaak de verplichte aanduiding (dat er gerookt mag worden) dan de andere categorieën. In het voorjaar van 2012 zijn ten opzichte van de voorjaar- en najaarmeting van 2011 geen significante verschillen geconstateerd bij de verschillende subcategorieën.

Tevens is geobserveerd waar de aanduiding zich bevindt. In alle drie de metingen hebben de verschillende soorten gelegenheden de aanduiding voornamelijk op de deur of het raam zodat deze van buiten zichtbaar is. Bij de discotheken is dit percentage toegenomen van 27% in het voorjaar van 2011 tot 56% in het voorjaar van 2012.

Rookruimtes

Tijdens de metingen is ook gekeken naar de aanwezigheid van rookruimtes (in het horecabedrijf). In het voorjaar van 2012 heeft 42% van de discotheken een rookruimte. In de voorgaande twee metingen lag dit percentage op respectievelijk 39% en 36% (figuur 4). De aanwezigheid van rookruimtes ligt bij de andere categorieën beduidend lager. De afzonderlijke subcategorieën laten geen significante verschillen zien ten opzichte van de voorgaande twee metingen. Bij de Totaal steekproef bedraagt dit percentage in het voorjaar van 2012 16%, hetgeen niet significant verschilt van de twee voorgaande metingen.

Figuur 4 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte voorjaarmeting 2012, in % (per categorie: n=100-104)

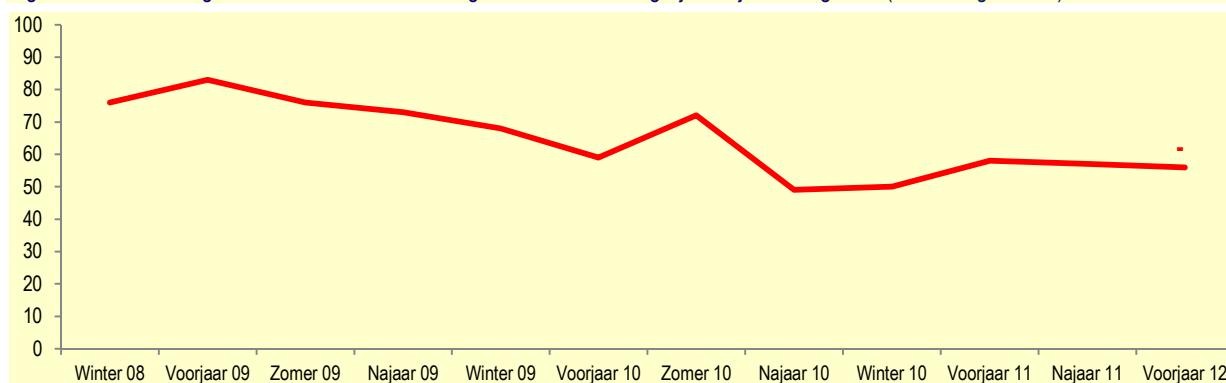
2. Vergelijking metingen hoofdcategorie cafés en discotheken

In deze paragraaf worden de resultaten gepresenteerd van de hoofdcategorie cafés en discotheken (inclusief eetcafés, exclusief cafés die onder de uitzondering vallen). Hierbij wordt de laatste meting (voorjaar 2012) primair vergeleken met de voorjaarmeting 2009 en de najaarmeting 2011.

Aanwezigheid rokers en asbakken

Bij 56% van de cafés en discotheken zijn tijdens de voorjaarmeting van 2012 geen rokers aanwezig (figuur 5). Dit percentage ligt significant lager dan in het voorjaar van 2009, toen het op 83% lag. Er zijn geen significante verschillen gevonden ten opzichte van de voorgaande meting in het najaar van 2011 (57%). Wanneer in de steekproef de cafés die onder de uitzondering vallen worden meegenomen, ligt het percentage cafés en discotheken waar geen rokers aanwezig zijn op 43%. Dit percentage ligt significant lager vergeleken met de voorjaarmeting van 2009 (83%).

Figuur 5 Percentage cafés en discotheken waar geen rokers aanwezig zijn voorjaarmeting 2012 (Per meting: N=100)

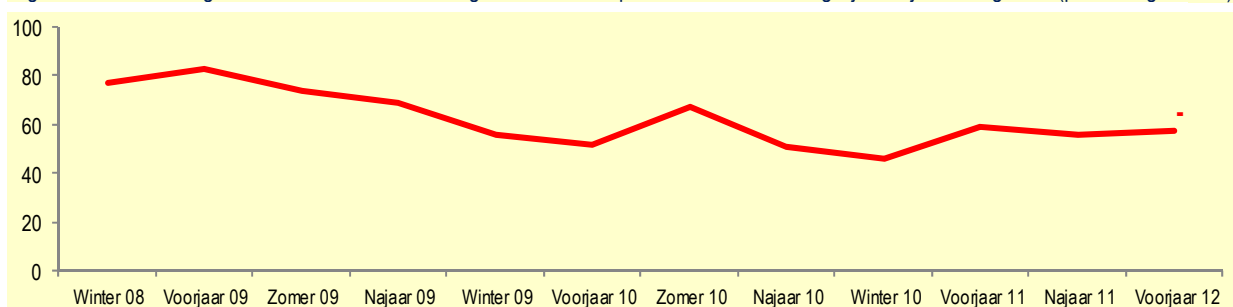

Meting	Voorjaar 09	Voorjaar 10	Voorjaar 11	Najaar 11	Voorjaar 12
% geen rokers	83	59	58	57	56

- significante daling tussen meting voorjaar 2009 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$

Het percentage horecagelegenheden waarbij geen asbakken op tafels/bar zijn geobserveerd ligt tijdens de voorjaarmeting van 2012 op 57% (figuur 6). Ook dit percentage ligt significant lager dan in het voorjaar van 2009 (83%). Vergeleken met de najaarmeting van 2011 zijn voor de afwezigheid van asbakken geen significante verschillen gevonden. Wanneer de cafés die onder de uitzondering vallen worden meegenomen in de steekproef, zijn bij 42% van de cafés en discotheken geen asbakken op de tafels en bar aanwezig. Dit percentage is significant lager dan in het voorjaar van 2009 (83%).

Figuur 6 Percentage cafés en discotheken waar geen asbakken op de tafels/bar aanwezig zijn voorjaarmeting 2012 (per meting: N=100)

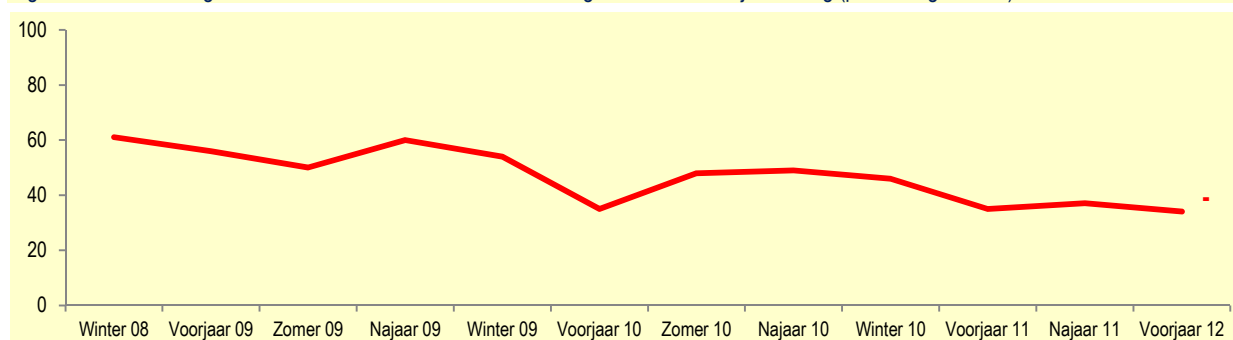
Meting	Voorjaar 09	Voorjaar 10	Voorjaar 11	Najaar 11	Voorjaar 12
% geen asbakken	83	52	59	56	57

- significante daling tussen meting voorjaar 2009 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$

Aanduiding

Met de wijziging van het Besluit Uitvoering rookvrije werkplek, horeca en andere ruimten zijn alle horecagelegenheden wettelijk verplicht om het rookverbod aan te duiden. Gemiddeld heeft in het voorjaar van 2012 een derde (34%) van alle cafés en discotheken dit gedaan (figuur 7). Vergeleken met het voorjaar van 2009 is het percentage cafés en discotheken met een aanduiding gedaald; 34% in het voorjaar van 2012 tegenover 56% in het voorjaar van 2009. De percentages van het najaar van 2011 en de laatste voorjaarmeting van 2012 liggen ongeveer op hetzelfde niveau. Bij de steekproef waarbij de cafés die onder de uitzondering vallen zijn meegenomen, ligt het percentage cafés en discotheken die het rookverbod hebben aangeduid op ruim een kwart (28%). Dit percentage ligt significant lager dan tijdens de voorjaarmeting van 2009 (56%).

Figuur 7 Percentage cafés en discotheken met een aanduiding rookverbod voorjaarmeting (per meting: N=100)

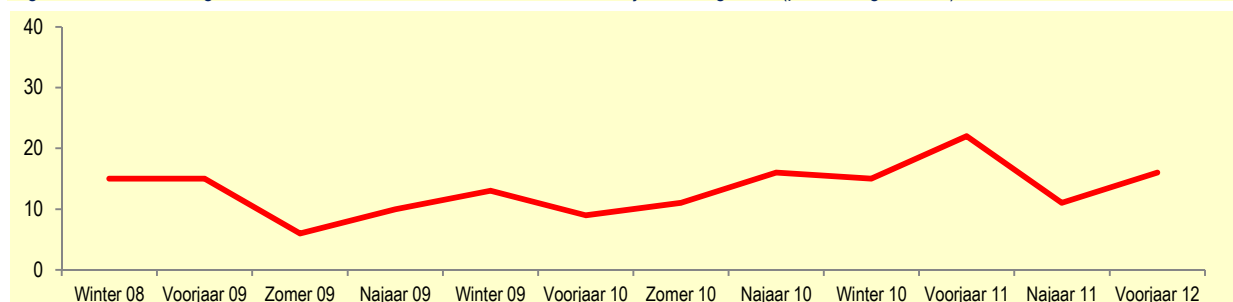
Meting	Voorjaar 09	Voorjaar 10	Voorjaar 11	Najaar 11	Voorjaar 12
% aanduiding rookverbod	56	35	35	37	34

- significant verschil tussen meting voorjaar 2009 en meting voorjaar 2012, $p < 0,05$

Rookruimtes

Het percentage cafés en discotheken met een rookruimte is tijdens de laatste meting in het voorjaar van 2012 16% (figuur 8). Bij de metingen in het voorjaar van 2009 lag dit percentage op hetzelfde niveau (respectievelijk 15%). Bij cafés/discotheken ligt het percentage rookruimten hoger dan bij de andere horecacategorieën.

Figuur 8 Percentage cafés en discotheken met een rookruimte voorjaarmeting 2012 (per meting: N=100)

Meting	Voorjaar 09	Voorjaar 10	Voorjaar 11	Najaar 11	Voorjaar 12
% met rookruimte	15	9	22	11	16